

Силабус
навчальної дисципліни
«Педагогіка дошкільна»
2025-2026 навчальний рік

Освітні програми: «Дошкільна освіта та психолого-педагогічний супровід дітей дошкільного віку», «Дошкільна освіта та корекція мовлення дітей дошкільного віку»

Спеціальність: А2 Дошкільна освіта.

Галузь знань: А Освіта / Педагогіка

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

Викладач	Донченко Ольга Сергіївна, доцент кафедри дошкільної освіти
Посилання на сайт	https://edu.bdpu.org/
Контактний телефон	0664750007
Е-mail викладача	olhadonchenko0@gmail.com
Графік консультацій	вівторок: 12.00-14.00; четвер: 12.00-14.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Форма навчання	Кількість кредитів/годин	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Звітність
денна	9/270	44	46	180	Залік, екзамен
заочна		24	6	240	

Семестр: осінній, весняний

Мова навчання: українська.

Ключові слова: дошкільна освіта, джерела дошкільної педагогіки, заклади дошкільної освіти, виховання, навчання, розвиток, соціалізація особистості, інклюзивна освіта, розумове виховання, морально-трудове виховання, естетичне виховання, фізичне виховання, нова українська школа, ігрова діяльність, освітній процес.

Мета курсу: сприяння засвоєнню здобувачами вищої освіти знань з теорії та методики дошкільного виховання в сім'ї та закладі дошкільної освіти; опануванню вміннями практичної підготовки до виконання кваліфікаційних обов'язків вихователя дітей дошкільного віку з використанням надбань народної педагогіки, досягнень педагогічної науки і передової практики дошкільної освіти.

Компетентності та програмні результати навчання:

№	Програмні компетент	Компетенції	Результати навчання
1.	Загальні	КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	ПР-15. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.
2.		КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	ПР-2. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій
3.	Фахові	КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки	ПР-28. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності
4.		КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів)	ПР-12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці
5.		КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленневою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку	ПР-04. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку

Зміст курсу:

Змістовий модуль 1. Загальні засади дошкільної педагогіки

Тема 1. Дошкільна педагогіка як наука

Тема 2. Особливості виховання та розвитку дітей в період раннього та дошкільного дитинства.

Змістовий модуль 2. Система сучасної дошкільної освіти в Україні

Тема 1. Суспільне дошкільне виховання в Україні.

Тема 2. Вихователь закладу дошкільної освіти.

Тема 3. Освітні програми в закладі дошкільної освіти.

Змістовий модуль 3. Фізичне виховання дітей дошкільного віку

Тема 1. Теоретико-методичні засади фізичного виховання.

Тема 2. Система фізичного виховання в закладі дошкільної освіти.

Змістовий модуль 4. Естетичне виховання дітей дошкільного віку

Тема 1. Загальні засади естетичного виховання.

Тема 2. Організація естетичного виховання дошкільного віку.

Змістовий модуль 5. Моральне виховання дітей дошкільного віку

Тема 1. Теоретичні засади морального виховання дошкільників.

Тема 2. Організація морального виховання дітей дошкільного віку.

Змістовий модуль 6. Виховання позитивних взаємин поміж дітьми.

Тема 1. Характеристика дитячого товариства.

Тема 2. Формування досвіду позитивних взаємин.

Змістовий модуль 7. Громадянське виховання дошкільників

Тема 1. Теоретичні засади патріотичного та поліетнічного виховання в дошкільному віці.

Тема 2. Організація патріотичного та поліетнічного виховання.

Змістовий модуль 8. Виховання позитивних рис особистості.

Тема 1. Виховання позитивних морально-вольових якостей особистості.

Тема 2. Виховання культури поведінки.

Змістовий модуль 9. Розумове виховання

Тема 1. Теоретичні засади розумового виховання

Тема 2. Навчання – провідний засіб розумового виховання.

Змістовий модуль 10. Виховання дітей в процесі праці

Тема 1. Організація трудового виховання в закладі дошкільної освіти.

Тема 2. Основи економічного виховання.

Змістовий модуль 11. Теорія гри

Тема 1. Походження та сутність гри

Тема 2. Іграшка.

Змістовий модуль 12. Творчі ігри дошкільників.

Тема 1. Сюжетно-рольова гра.

Тема 2. Театралізовані ігри.

Тема 3. Будівельно-конструкційні ігри.

Тема 4. Режисерські ігри.

Змістовий модуль 13. Ігри за правилами.

Тема 1. Ігри за правилами в закладі дошкільної освіти.

Тема 2. Дидактичні ігри.

Змістовий модуль 14. Організація освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.

Тема 1. Своєрідність освітнього процесу закладу дошкільної освіти.

Тема 2. Планування освітнього процесу

Змістовий модуль 15. Родинне виховання дошкільників

Тема 1. Особливості родинного виховання дошкільників

Тема 2. Взаємодія родини та закладу дошкільної освіти у вихованні дітей.

Змістовий модуль 16. Система безперервного виховання та навчання

Тема 1. Наступність в роботі закладу дошкільної освіти та школи.

Тема 2. Підготовка дітей до школи в закладі дошкільної освіти

Методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, лекція, семінари бесіда (вступна, бесіда-повторення); наочні (ілюстрування за допомогою електронного опорного конспекту); практичні: (вправи, моделювання життєвих ситуацій); методи стимулювання навчальної діяльності (метод навчальної дискусії, метод опори на життєвий досвід здобувачів, створення ситуацій пізнавальної новизни); методи контролю і самоконтролю (метод усного контролю (метод письмового контролю, метод тестового контролю).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): навчальний курс складається з лекцій, семінарських занять, самостійної та індивідуальної роботи. Лекційні заняття передбачають ведення письмового конспекту. Підготовка семінарських занять передбачає усне опрацювання теоретичних питань та дискусію за темою. Підготовка завдань до самостійних та індивідуальних робіт здійснюється у друкованому вигляді (формат Microsoft Word або Power Point (де необхідно) за визначеним шаблоном та передбачає усне опитування здобувачів протягом семінарського заняття до теми або на груповій/індивідуальній консультації. Використання ІІІ під час виконання освітніх завдань здобувачами регулюється тезами щодо політики БДПУ у використанні ІІІ в освітньому процесі (визначено засіданням методичної ради університету 17.10.2024, протокол №2).

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: *технічне* (комп'ютер, проєктор); *програмне* (Microsoft Office: Power Point, Word, Moodle, репозитарій); *наочність* (презентації у форматі Power Point).

Система оцінювання та вимоги:

Вивчення дисципліни передбачає складання заліку (в осінньому семестрі) та екзамену (у весняному семестрі).

Допуск до заліку та екзамену передбачений за умови успішного навчання упродовж семестру, а саме: рейтинг поточної успішності здобувача повинен складати від 35 до 50 балів.

Залік може проходити за двома формами (на вибір здобувачів ВО): письмовий залік та захист відповідей; тестування. За результатами продуктивної роботи протягом семестру та погодження з оцінкою – здобувачу може бути виставлена підсумкова оцінка, що дорівнює сумі балів набраних протягом семестру.

Екзамен проводиться шляхом тестування

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Середнє арифметичне за 16 ЗМ	Залік / Екзамен	Разом
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	ЗМ 4	ЗМ 5	ЗМ 6	ЗМ 7	ЗМ 8			
50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	100
ЗМ 9	ЗМ 10	ЗМ 11	ЗМ 12	ЗМ 13	ЗМ 14	ЗМ 15	ЗМ 16			
50	50	50	50	50	50	50	50			

ЗМ 1, ЗМ 2, ... – змістові модулі.

За підсумками навчання за один семестр здобувач вищої освіти може отримати 100 балів (50 балів – поточне оцінювання + 50 балів – контрольне оцінювання (залік або екзамен)).

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{ЗМ1+ЗМ2+ЗМ3+ЗМ4+ЗМ5+...ЗМ16}{n} + 50 = 100, \text{ де}$$

m – кількість набраних балів за вивчений курс;

n – кількість змістових модулів;

50 балів – екзамен або залік.

Ш

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

В

ання

Узагальнені критерії оцінювання:

- «A», 90 - 100 балів - здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті компетентності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили;

- «B», 78 - 89 балів - здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна;

- «C», 65 - 77 балів - здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок;

- «D», 58 - 64 бали - здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;

- «E», 50 - 57 бали - здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні (обсяг набутих компетентностей здобувача відповідає мінімальним критеріям);

- «FX», 35 - 49 балів - здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу (до 20 %); - «незадовільно/F»,

«F», 1 - 34 бали - здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів і потребує повторного вивчення курсу навчальної дисципліни.

Список рекомендованих джерел:

Базова література

1. Базовий компонент дошкільної освіти / <http://ru.osvita.ua/doc/files/news/791/79142/nakaz-33-bazovyy-komponent-doshk-osv.pdf>

2. Дитина: Програма виховання та навчання дітей від двох до семи років. / Г. В. Беленка, Е. В. Белкіна, О. Л. Богініч [та ін.]; наук. кер. проекту: О. В. Огневюк, К. І. Волинець; наук. кер. програмою: О. В. Проскура, Л. П. Кочина, В. У. Кузьменко, Н. В. Кудикіна. 3-є вид., доopr. та доп. К. : Київ. ун-т імені Б. Грінченка, 2012. – 492 с.
3. Лисенко Н.В., Кирста Н.Р. Педагогіка українського дошкільця. Київ: ВД «Слово», 2019. 360 с.
4. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: підручник. К. : ВЦ «Академія», 2018. 408 с.
5. Про дошкільну освіту. Закон України / <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
6. Тельчарова О. П., Мороз-Рекотова Л. В. Педагогіка раннього дитинства / За заг. ред. І. Г. Улюкаєвої. Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2017. 229 с.

Допоміжна література

1. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Методика ознайомлення дітей з дошкільцями у закладі дошкільної освіти. Підручник для ВНЗ. К. : Видавничий Дім «Слово», 2008. 408 с.
2. Виховання дошкільника в праці. / Г. В. Беленька, З. Н. Борисова, М. В. Машовець [та ін.]. К.: Світич, 2002. С. 59–90.
3. Дитина в дошкільні роки: комплексна додаткова освітня програма / автор. колектив; наук. керівник К. Л. Крутий. Запоріжжя : ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2011. 188 с.
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. К. : Академвидав, 2012. С. 79–101, 199–210.
5. Індивідуалізація виховання дошкільника. Навч. посібник / О. О. Вовчик-Блакитина, С. О. Ладивір, Т. О. Піроженко [та ін.]. К.: Світич, 2007. 152 с.
6. Лисенко Н. В. Етнопедагогіка дитинства. К.: ВД «Слово», 2011. 720 с.
7. Лисенко Н. В. Теорія і практика екологічної освіти: дошкільник-педагог. Навч.-метод. Посібник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2009. 400 с.
8. Конвенція ООН про права дитини. К: АТ «Столиця», 1997. 271 с.
9. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку. Проект / <http://naps.gov.ua/ua/press/announcements/1763/>
10. Концепція Нової української школи / <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
11. Національна доктрина розвитку освіти. К. : Либідь, 2002. 24 с.
12. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року / <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>
13. Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: Навч.-метод. посібник / за ред. Г. В. Тарасенко. К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. 320 с.
14. Піроженко Т. О. Особистість дошкільника: перспективи розвитку. Навчально-методичний посібник. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 136 с.
15. Сучасне заняття в дошкільному закладі. Навч.-метод. посібник / за ред. Н. В. Гавриш. Луганськ : Альма-матер, 2007. 496 с.
16. Улюкаєва І. Г. Історія суспільного дошкільного виховання в Україні: Навч. посібник. Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2011. 238 с.

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org>
3. Медіатека ФДССО.
4. Верховна Рада України. Офіційний сайт (законодавство) <http://zakon4.rada.gov.ua/>

* Пропущені заняття з неповажних причин повинні бути відпрацьовані протягом двох тижнів.

**Пропущені заняття з поважних причин (причина підтверджується документально) повинні бути відпрацьовані протягом двох тижнів з моменту поновлення навчання.